

Implementačná agentúra Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR
Národný projekt Inštitút sociálnej ekonomiky

ZMLUVNÉ VZŤAHY VO VEREJNOM OBSTARÁVANÍ

2020

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja
v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

Obsah

1. Čo je účelom verejného obstarávania?	2
2. Ako definuje zákon o VO zmluvu?	2
3. Zmluva, rámcová dohoda a koncesná zmluva v zákone o VO.....	2
4. Zmluva, rámcová dohoda a koncesná zmluva v metodických usmerneniach Úradu pre verejné obstarávanie.....	8
5. Má verejný obstarávateľ povinnosť uzavrieť zmluvu?	10
6. Správne delikty vo verejnom obstarávaní.....	11

1. Čo je účelom verejného obstarávania?

Účelom verejného obstarávania v zmysle *Zákona č. 343/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov* (ďalej len „zákon o VO“) je **uspokojenie nákupnej potreby verejného obstarávateľa** (aj obstarávateľa a osoby podľa § 8 zákona o VO), **na základe vyhodnotenia predložených ponúk, výberu dodávateľa požadovaného predmetu plnenia zmluvy a uzavretia zmluvy** (v tomto zmysle aj objednávku považujeme za zmluvu).

2. Ako definuje zákon o VO zmluvu?

§ 3 Zákazka

Zákazka na účely tohto zákona je odplatná zmluva uzavretá medzi jedným alebo viacerými verejnými obstarávateľmi alebo obstarávateľmi na jednej strane a jedným alebo viacerými úspešnými uchádzačmi na strane druhej, ktorej predmetom je dodanie tovaru, uskutočnenie stavebných prác alebo poskytnutie služby.

Môžeme povedať, že **zákon o VO definuje zmluvu ako zákazku na dodanie tovaru, uskutočnenie stavebných prác alebo poskytnutie služby pre verejného obstarávateľa alebo viacerých verejných obstarávateľov, pričom dodávateľom/dodávateľmi je/sú úspešný uchádzač alebo viacerí úspešní uchádzači. Dodávateľ/dodávatelia majú nárok na odplatu za splnenie zmluvy.**

§ 4 Koncesia

(1) Koncesia na stavebné práce je zákazka rovnakého typu ako zákazka na uskutočnenie stavebných prác s tým rozdielom, že protiplnením za stavebné práce, ktoré sa majú uskutočniť, je buď právo na využívanie stavby na dohodnutý čas alebo je toto právo spojené s peňažným plnením.

(2) Koncesia na služby je zákazka rovnakého typu ako zákazka na poskytnutie služby s tým rozdielom, že protiplnením za služby, ktoré sa majú poskytnúť, je buď právo využívať poskytované služby na dohodnutý čas alebo je toto právo spojené s peňažným plnením.

Zákon o VO definuje aj tzv. koncesnú zmluvu v § 4. Pri koncesnej zmluve sa odplatou rozumie branie úžitkov z využívania stavby/využívania poskytovaných služieb na dohodnutý čas, pričom toto právo môže byť spojené aj s peňažným plnením zo strany verejného obstarávateľa (aj obstarávateľa) ako objednávateľa.

§ 2 ods. 5 písm. g) Rámcová dohoda

Na účely zákona o VO sa rozumie rámcovou dohodou písomná dohoda medzi jedným alebo viacerými verejnými obstarávateľmi alebo jedným alebo viacerými obstarávateľmi na jednej strane a jedným alebo viacerými uchádzačmi na strane druhej; rámcová dohoda určuje podmienky zadávania zákaziek počas jej platnosti, najmä čo sa týka ceny a ak je to možné, aj predpokladaného množstva predmetu zákazky.

Špeciálnym druhom zmluvy v oblasti verejného obstarávania je rámcová dohoda. V **zmluve** sa určujú **všetky obchodné podmienky** platné počas trvania zmluvy, oproti tomu **v rámcovej dohode** sú dohodnuté **len určité rámce plnenia** zákazky. Pojem zadávanie zákaziek na základe rámcovej dohody zahŕňa aj čiastkové objednávky, čiastkové zmluvy, opätovné otvorenia súťaže atď.

3. Zmluva, rámcová dohoda a koncesná zmluva v zákone o VO

Relevantné ustanovenia zákona o VO týkajúce sa zmluvy

§ 10 Základné povinnosti verejného obstarávateľa a obstarávateľa

§ 10 ods. 9

(9) Zmluva, rámcová dohoda a koncesná zmluva musia mať písomnú formu, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 117 ods. 7 pri zadávaní zákazky s nízkou hodnotou sa nevyžaduje písomná forma zmluvy okrem prípadov, v ktorých to vyžadujú osobitné predpisy.

§ 11 (RPVS)

§ 11

(1) Verejný obstarávateľ a obstarávateľ nesmie uzavrieť zmluvu, koncesnú zmluvu alebo rámcovú dohodu s uchádzačom alebo uchádzačmi, ktorí majú povinnosť zapisovať sa do registra partnerov verejného sektora¹ a nie sú zapísaní v registri partnerov verejného sektora,² alebo ktorých subdodávateľia alebo subdodávateľia podľa osobitného predpisu,¹ ktorí majú povinnosť zapisovať sa do registra partnerov verejného sektora¹ a nie sú zapísaní v registri partnerov verejného sektora².

(2) Zákaz podľa odseku 1 sa nevzťahuje na rámcovú dohodu, ktorú uzatvárajú s verejným obstarávateľom alebo obstarávateľom výlučne dvaja alebo viacerí uchádzači, ktorí sú fyzickými osobami a ktorá sa týka poskytovania služieb, a na zmluvu, rámcovú dohodu a koncesnú zmluvu uzatváranú na účely zabezpečovania ochrany života a zdravia v čase núdzového stavu alebo mimoriadnej situácie, ak sú zároveň splnené podmienky podľa § 81 písm. c) alebo § 115 ods. 1 písm. c); ak ide o zákazku s nízkou hodnotou, splnenie podmienok podľa § 81 písm. c) alebo § 115 ods. 1 písm. c) sa nevyžaduje.

Z § 11 ods. 1 zákona o VO vyplýva povinnosť pre verejného obstarávateľa a obstarávateľa overiť pred uzavretím zmluvy, koncesnej zmluvy alebo rámcovej dohody, či je úspešný uchádzač a jeho subdodávateľia, ktorí majú povinnosť zapisovať sa do registra partnerov verejného sektora, zapísaní v tomto registri. Ak úspešný uchádzač, ktorý má povinnosť zápisu do registra partnerov verejného sektora, nie je zapísaný v tomto registri, verejný obstarávateľ a obstarávateľ je povinný ho pred vyzvaním na uzavretie zmluvy podľa § 56 ods. 8 zákona o VO upovedomiť, že ak sa v primeranom čase (vzhľadom na lehotu zápisu do registra) nezapíše do registra, bude to považovať za odmietnutie uzavrieť zmluvu podľa § 56 ods. 9 ZVO. V prípade márneho uplynutia určeného času môže verejný obstarávateľ a obstarávateľ uplatniť postup podľa § 56 ods. 9 ZVO, t. j. uzavrieť zmluvu s druhým v poradí.

§ 18 Zmena zmluvy, rámcovej dohody a koncesnej zmluvy počas ich trvania

Zmluvu, rámcovú dohodu alebo koncesnú zmluvu možno zmeniť počas jej trvania bez nového verejného obstarávania iba za podmienok uvedených v § 18 zákona o VO, pričom zmenou zmluvy nedochádza k podstatnej zmene pôvodnej zmluvy, rámcovej dohody alebo koncesnej zmluvy bez ohľadu na hodnotu tejto zmeny.

Už v čase spracovania návrhu zmluvy do súťažných podkladov je vhodné zohľadniť, že v budúcnosti môžu nastať okolnosti opodstatňujúce zmenu (úpravu) zmluvy (zmluvných podmienok). Okolnosti prípadnej úpravy zmluvy je potrebné presne a jasne zdefinovať do zmluvných podmienok a jednoznačne špecifikovať rozsah a povahu možných úprav a podmienky ich uplatnenia. **Jasnú, presnú**

¹ Zákon č. 315/2016 Z. z. o registri partnerov verejného sektora a o zmene a doplnení

² § 18 zákona č. 315/2016 Z. z.

a jednoznačne zadefinované podmienky úpravy zmluvy nepredstavujú neopodstatnené zmeny zmluvy, ale pôjde o zmenu na základe zmluvných podmienok.

§ 18 ods. 2

(2) Podstatnou zmenou pôvodnej zmluvy, rámcovej dohody a koncesnej zmluvy sa rozumie taká zmena, ktorou sa najmä

a) mení povaha alebo rozširuje rozsah pôvodnej zmluvy, rámcovej dohody alebo koncesnej zmluvy,

b) dopĺňajú alebo menia podstatným spôsobom podmienky, ktoré by v pôvodnom postupe zadávania zákazky alebo koncesie umožnili účasť iných hospodárskych subjektov, alebo ktoré by umožnili prijať inú ponuku ako pôvodne prijatú ponuku,

c) mení ekonomická rovnováha v prospech dodávateľa spôsobom, ktorý pôvodná zmluva, rámcová dohoda alebo koncesná zmluva neupravovala alebo

d) nahrádza pôvodný dodávateľ novým dodávateľom alebo pôvodný koncesionár novým koncesionárom inak, ako podľa § 18 odseku 1 písm. d).

§ 19 Odstúpenie od zmluvy, rámcovej dohody a koncesnej zmluvy

Verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ môže odstúpiť od zmluvy, rámcovej dohody alebo koncesnej zmluvy z dôvodov uvedených v § 19 zákona o VO, týmto ustanovením nie je dotknuté právo verejného obstarávateľa alebo obstarávateľa odstúpiť od zmluvy, rámcovej dohody, koncesnej zmluvy alebo jej časti podľa osobitného predpisu.³ Do pozornosti dávame **možnosť odstúpiť:**

- **od časti zmluvy, rámcovej dohody alebo koncesnej zmluvy, ktorou došlo k podstatnej zmene pôvodnej zmluvy, rámcovej dohody alebo koncesnej zmluvy a ktorá si vyžadovala nové verejné obstarávanie,**
- **od zmluvy, rámcovej dohody alebo koncesnej zmluvy uzavretej s uchádzačom, ktorý nebol v čase uzavretia zmluvy, rámcovej dohody alebo koncesnej zmluvy zapísaný v registri partnerov verejného sektora alebo ak bol vymazaný z registra partnerov verejného sektora.**

§ 24 Dokumentácia

§ 24 ods. 1

(1) Verejný obstarávateľ a obstarávateľ sú povinní zdokumentovať celý priebeh verejného obstarávania s dôrazom na preskúmateľnosť rozhodnutí prijatých vo všetkých fázach verejného obstarávania, bez ohľadu na použité prostriedky komunikácie. Na tento účel evidujú kompletnú dokumentáciu, ktorú uchovávajú desať rokov odo dňa odoslania oznámenia o výsledku verejného obstarávania, ak osobitný predpis⁴ neustanovuje inak; rovnopis zmluvy, rámcovej dohody alebo koncesnej zmluvy uchovávajú počas celej doby jej trvania.

Dôsledným spracovaním a archivovaním dokumentácie z verejného obstarávania sa preukáže dodržanie princípu transparentnosti, t. j. preskúmateľný je každý krok procesu verejného obstarávania.

³ Napríklad Obchodný zákonník, Občiansky zákonník

⁴ § 39 ods. 3 zákona č. 292/2014 Z. z. o príspevku poskytovanom z európskych štrukturálnych a investičných fondov a o zmene a doplnení niektorých zákonov

§ 41 Využitie subdodávateľov

(4) Verejný obstarávateľ a obstarávateľ sú povinní v návrhu zmluvy, rámcovej dohody alebo koncesnej zmluvy určiť a) povinnosť dodávateľa oznámiť akúkoľvek zmenu údajov o subdodávateľovi, b) pravidlá zmeny subdodávateľa a povinnosť dodávateľa oznámiť zmenu subdodávateľa a údaje podľa odseku 3 o novom subdodávateľovi.

(7) Ak to povaha zákazky umožňuje, verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ môže v návrhu zmluvy alebo rámcovej dohody určiť, že náležité platby za tovar, stavebné práce alebo Strana | 45 <http://www.adval.sk/EVO/Legislativa/> služby uhradí priamo subdodávateľovi, ktorý dodal tovar, uskutočnil stavebné práce alebo poskytol služby dodávateľovi, ak o to subdodávateľ požiada. Verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ zároveň v návrhu zmluvy alebo rámcovej dohody určí podrobnosti týkajúce sa spôsobu platby subdodávateľovi a vhodný mechanizmus, ktorým umožní dodávateľovi namietat' voči nenáležitej platbe subdodávateľovi.

§ 42 Súťažné podklady

Podľa § 42 súťažné podklady sú písomné, grafické alebo iné podklady, ktoré obsahujú podrobné vymedzenie predmetu zákazky a sú v nich uvedené okolnosti, ktoré budú dôležité na plnenie zmluvy a na vypracovanie ponuky. Predmet zákazky musí byť opísaný jednoznačne, úplne a nestranne. Súčasťou súťažných podkladov je aj návrh zmluvy.

Verejní obstarávatelia majú možnosť uplatniť osobitne nastavené podmienky zmluvy, ktoré zahŕňajú úpravu určitého aspektu realizácie zákazky, pričom ide o povinnosti záväzné pre úspešného uchádzača. Verejný obstarávateľ a obstarávateľ sú povinní nastaviť zmluvné podmienky s ohľadom na princípy verejného obstarávania - princíp nediskriminácie a rovnakého zaobchádzania. To platí aj v prípade, ak obsahom osobitnej zmluvnej podmienky je sociálny aspekt.

§ 42 ods. 12

*(12) Verejný obstarávateľ a obstarávateľ môžu určiť osobitné podmienky plnenia zmluvy, ak ich uvedú v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania, oznámení použitom ako výzva na súťaž alebo v súťažných podkladoch. **Osobitné podmienky plnenia zmluvy môžu zahŕňať ekonomické, sociálne, environmentálne hľadiská, hľadiská súvisiace s inováciou alebo zamestnanosťou.***

Pokiaľ určí verejný obstarávateľ v zmluve osobitné podmienky plnenia zmluvy v zmysle § 42 ods. 12 zákona o VO (napr. požiadavky týkajúce sa sociálnych alebo environmentálnych hľadísk), je potrebné, aby tieto požiadavky boli primerané predmetu zákazky a nepredstavovali neopodstatnenú prekážku hospodárskej súťaže.

Príklad⁵ na uplatnenie sociálneho hľadiska v prípade zákazky na stavebné práce:

- stanovenie povinnosti pre úspešného uchádzača zamestnať určitý počet osôb, ktoré sú dlhodobo nezamestnané,
- v zmluve zabezpečiť pravidlá plnenia pre hlavného dodávateľa vo vzťahu ku subdodávateľom (spôsob a forma odmeňovania, mechanizmy pre prípad nevyplatenia subdodávateľov),
- zákazka bude plnená prostredníctvom transparentného účtu,
- budú vytvorené podmienky pre prax študentov príslušných odborov,

⁵ Metodické usmernenie ÚVO č. 265-5000/2020

- nákupy tovarov obstarávané v súlade so schémou fair trade,
- stanovenie povinnosti, aby stavebno-technická dokumentácia obsahovala prvky recyklácie.

§ 56 Uzavretie zmluvy

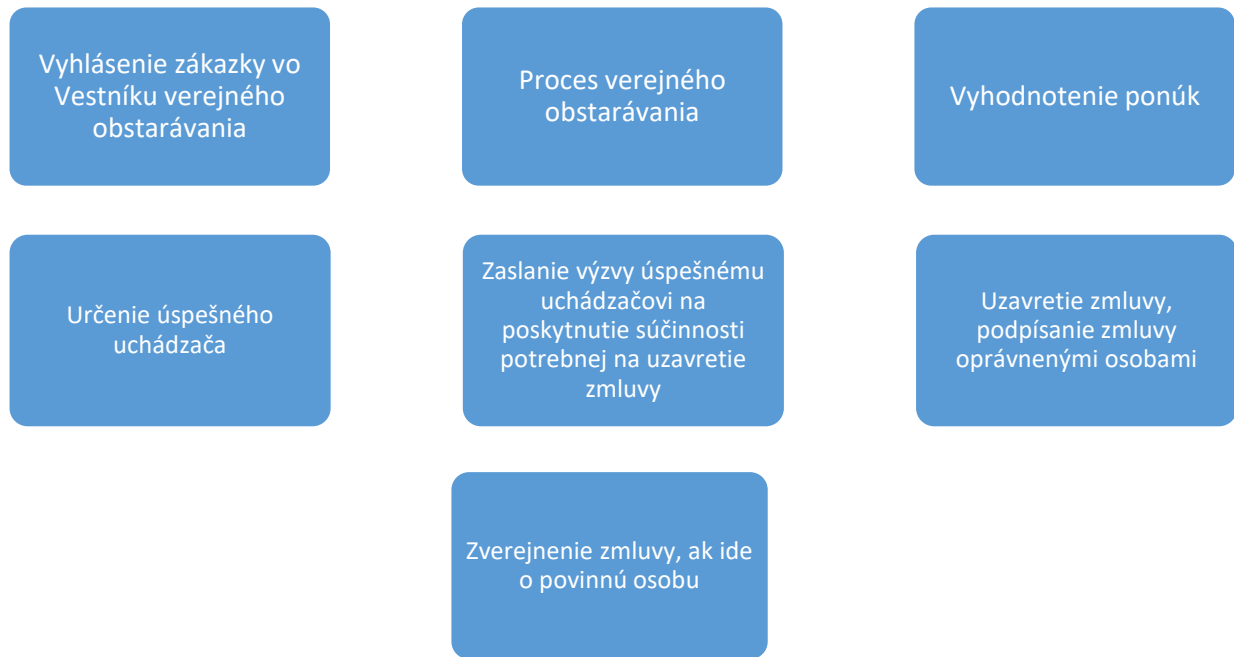
§ 56 ods. 1

(1) Uzavretá zmluva, rámcová dohoda alebo koncesná zmluva nesmie byť v rozpore so súťažnými podkladmi alebo koncesnou dokumentáciou a s ponukou predloženou úspešným uchádzačom alebo uchádzačmi.

V čase vyhlásenia verejného obstarávania je potrebné mať už v rámci súťažných podkladov definovanú zmluvu, ktorá bude obsahovať všetky náležitosti podstatné pre vypracovanie ponuky a pre neskoršie riadne plnenie zmluvy a dodanie predmetu zákazky.

Zásady, ktoré je potrebné dodržať pri uzavretí zmluvy

1. Pred podpisom zmluvy overiť, či je úspešný uchádzač a jeho subdodávatelia, ak sú vopred známi, zapísaní v registri partnerov verejného sektora (§ 11 zákona o VO).
2. Zabezpečiť, aby úspešný uchádzač - dodávateľ uviedol v zmluve údaje o všetkých známych subdodávateľoch a o osobách oprávnených za nich konať a aby bola v tejto zmluve aj uvedená povinnosť dodávateľa oznamovať verejnému obstarávateľovi zmeny údajov o subdodávateľoch a určené pravidlá na zmenu subdodávateľov. Do zmlúv je potrebné premietnuť aj niektoré požiadavky, ktoré vyplývajú z podmienok účasti (napr. plnenie prostredníctvom expertov s určitou úrovňou vzdelania alebo odbornou praxou, dodržanie noriem environmentálneho manažérstva, dodržanie podielu subdodávok) tak, aby bolo zabezpečené, že plnenie zákazky bude reálne zodpovedať súťažným podmienkam.
3. Podpísať zmluvu s úspešným uchádzačom v súlade so súťažnými podkladmi a ponukou úspešného uchádzača (§ 56 zákona o VO) pri dodržaní lehôt podľa § 56 zákona o VO. V zmluve už nie je možné dodatočne meniť obchodné podmienky, napr. zmeniť lehotu plnenia zmluvy, miesto, sankcie a pod. Do zmluvy sa doplní kritérium, na základe ktorého sa uchádzač stal úspešným uchádzačom.
4. Podpísať zmluvu oprávnenou osobou verejného obstarávateľa a oprávnenou osobou úspešného uchádzača.
5. Pripojiť ku zmluve všetky prílohy, ktoré sú v nej uvedené.
6. Zverejniť zmluvu podľa § 5a zákona o slobodnom prístupe k informáciám v Centrálnom registri zmlúv alebo na webovom sídle verejného obstarávateľa (podľa kategórie povinnej osoby). V nadväznosti na zákon č. 546/2010 Z. z., ktorým sa dopĺňa zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov, ak verejný obstarávateľ ako povinná osoba nezverejnil uzavretú zmluvu, resp. dodatok k zmluve, v lehote do 3 mesiacov od jej podpísania, má sa za to, že takáto zmluva alebo dodatok vôbec nevznikla. K plneniu zmluvy môže dôjsť až po nadobudnutí jej účinnosti.
7. Plniť podľa zmluvy je možné až po nadobudnutí účinnosti zmluvy. **Plnenie poskytnuté podľa zmluvy, ktorá ešte nenadobudla účinnosť, je plnením bez právneho dôvodu a je bezdôvodným obohatením.**
8. V prípade nadlimitných zákaziek zasláť do Vestníka verejného obstarávania po uzavretí zmluvy oznámenie o výsledku verejného obstarávania v zmysle § 26 ods. 3 zákona o VO, v prípade podlimitných zákaziek zasláť informáciu o uzavretí zmluvy v zmysle § 116 ods. 2 zákona o VO.

§ 57 Zrušenie verejného obstarávania

Zrušiť verejné obstarávanie je možné len v prípadoch uvedených v § 57 zákona o VO. Pri vykonávaní kontroly verejného obstarávania je overovaný spôsob zrušenia verejného obstarávania v prípade, ak došlo ku zrušeniu podľa § 57 ods. 2 zákona VO (ak sa zmenili okolnosti, za ktorých sa vyhlásilo VO).

(1) Verejný obstarávateľ a obstarávateľ zrušia verejné obstarávanie alebo jeho časť, ak

a) ani jeden uchádzač alebo záujemca nespĺnil podmienky účasti vo verejnom obstarávaní a uchádzač alebo záujemca neuplatnil námietky v lehote podľa tohto zákona,

b) nedostal ani jednu ponuku,

c) ani jedna z predložených ponúk nezodpovedá požiadavkám určeným podľa § 42 alebo § 45 a uchádzač nepodal námietky v lehote podľa tohto zákona,

d) jeho zrušenie nariadil úrad.

(2) Verejný obstarávateľ a obstarávateľ môžu zrušiť verejné obstarávanie alebo jeho časť aj vtedy, ak sa zmenili okolnosti, za ktorých sa vyhlásilo verejné obstarávanie, ak sa v priebehu postupu verejného obstarávania vyskytli dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré nemožno od verejného obstarávateľa alebo obstarávateľa požadovať, aby vo verejnom obstarávaní pokračovali, najmä ak sa zistilo porušenie tohto zákona, ktoré má alebo by mohlo mať zásadný vplyv na výsledok verejného obstarávania, ak nebolo predložených viac ako dve ponuky alebo ak navrhované ceny v predložených ponukách sú vyššie ako predpokladaná hodnota. Ak bola predložená len jedna ponuka a verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ nezrušil verejné obstarávanie alebo jeho časť, je povinný zverejniť v profile odôvodnenie, prečo verejné obstarávanie nezrušil.

(3) Verejný obstarávateľ a obstarávateľ sú povinní bezodkladne upovedomiť všetkých uchádzačov alebo záujemcov o zrušení použitého postupu zadávania zákazky, koncesie alebo jeho časti s uvedením dôvodu a oznámiť postup, ktorý použijú pri zadávaní zákazky na pôvodný predmet zákazky alebo pôvodný predmet koncesie.

(4) Verejný obstarávateľ a obstarávateľ v oznámení o výsledku verejného obstarávania uvedú, či zadávanie zákazky alebo zadávanie koncesie bude predmetom opätovného uverejnenia.

Ak neexistuje legitímny dôvod na zrušenie verejného obstarávania v súlade s § 57 zákona o VO, potom trvá zákonná povinnosť verejného obstarávateľa a obstarávateľa uzavrieť zmluvu s úspešným uchádzačom.

4. Zmluva, rámcová dohoda a koncesná zmluva v metodických usmerneniach Úradu pre verejné obstarávanie

Relevantné časti niektorých metodických usmernení

13809-5000/2019

Základným pravidlom pre uzavretie zmluvy v procese verejného obstarávania podľa § 56 ods. 1 zákona o verejnom obstarávaní je, aby uzavretá zmluva, rámcová dohoda alebo koncesná zmluva bola v súlade so súťažnými podkladmi alebo koncesnou dokumentáciou a s ponukou predloženou úspešným uchádzačom alebo uchádzačkami.

Úspešný uchádzač alebo uchádzačky sú povinní poskytnúť riadnu súčinnosť verejnému obstarávateľovi alebo obstarávateľovi, ktorá je potrebná na uzavretie zmluvy, rámcovej dohody alebo koncesnej zmluvy.

Pri aplikácii ustanovenia § 56 ods. 1 zákona je podľa nášho názoru potrebné vychádzať z predpokladu, že do zmluvy, ako výsledku uskutočneného verejného obstarávania, bude premietnuté všetko to, čo bolo predmetom zadávania zákazky, ako aj to, čo bolo výsledkom takéhoto verejného obstarávania v reakcii na zverejnené podmienky zadávania zákazky a definovanie predmetu zákazky a čo bolo obsahom ponuky. V opačnom prípade nie je možné vylúčiť porušenie pravidiel a postupov ustanovených zákonom o verejnom obstarávaní pri zadávaní zákaziek, ktoré by v kontexte základných princípov verejného obstarávania mohlo mať za následok zásadný vplyv na výsledok uskutočneného verejného obstarávania.

Vecné zásahy do zmluvy (nie formálneho charakteru, resp. iné ako chyby v písaní a počítaní) realizované úspešným uchádzačom v rámci súčinnosti potrebnej na uzavretie zmluvy nie sú prípustné.

Poskytnutie súčinnosti je povinnosť, ktorú zákon o verejnom obstarávaní ukladá uchádzačovi. To znamená, že na jej riadne splnenie postačí, ak uchádzač vykoná všetky úkony aby mohlo dôjsť k uzatvoreniu zmluvy, t. j. v záverečnej fáze na uzatvorenie zmluvy už len stačí, aby k návrhu zmluvy „pripojil“ svoj súhlasný prejav vôle.

Úrad⁶ zastáva názor, že verejný obstarávateľ zabezpečenie predmetu zákazky, ktorého zadávanie bolo neúspešné z dôvodu neposkytnutia súčinnosti zo strany uchádzača, resp. ani jedného z uchádzačov, ktorí sa umiestnili na prvých troch miestach v poradí, môže opätovne realizovať len na základe nového verejného obstarávania.

6551-5000/2019

Ako vyplýva z predmetného ustanovenia § 56 ods. 9 zákona o verejnom obstarávaní, ak úspešný uchádzač odmietne uzavrieť zmluvu s verejným obstarávateľom alebo obstarávateľom, alebo im neposkytne riadnu súčinnosť na uzavretie zmluvy podľa § 56 ods. 8 zákona o verejnom obstarávaní, majú verejný obstarávateľ a obstarávateľ možnosť uzavrieť zmluvu s uchádzačom alebo uchádzačkami,

⁶ Úrad pre verejné obstarávanie

ktorí sa umiestnili ako druhí a tretí v poradí. Zákon v tejto súvislosti neprikladá relevanciu skutočnosti, že ponuky, ktoré sa umiestnili ako ďalšie v poradí (t. j. druhá a tretia) ponúkajú cenu vyššiu, ako je predpokladaná hodnota zákazky. Verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ v tomto smere nie je limitovaný pri uzatváraní zmluvy. Na druhej strane však zákon v zmysle § 57 ods. 2 zákona o verejnom obstarávaní ponúka verejnému obstarávateľovi alebo obstarávateľovi možnosť takéto verejné obstarávanie zrušiť. Vzhľadom na to, že vo všeobecnosti môžu byť dôvody na neposkytnutie súčinnosti zo strany uchádzačov rôzne (od skutočnej premenlivosti cien ponúkanej komodity, až po špekulatívne konanie viacerých uchádzačov), je na samotnom verejnom obstarávateľovi alebo obstarávateľovi, aby zohľadňujúc princíp hospodárnosti zvážil, či je pre neho výhodnejšie uzavrieť zmluvu s uchádzačom, ktorý sa umiestnil ako druhý, (resp. tretí) v poradí alebo naopak, náležitjšie je vyhlásenie nového postupu zadávania zákazky. Druhá možnosť prichádza do úvahy najmä v prípadoch, ak existuje predpoklad, že sa do nového verejného obstarávania zapoja aj iné hospodárske subjekty, ak verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ disponuje indíciami o tom, že neposkytnutie súčinnosti je dôsledkom nekalej dohody medzi uchádzačmi, prípadne ak je možné očakávať, že dôjde opätovnému zníženiu cien obstarávaných komodít.

Napokon upriamujeme pozornosť aj na § 46 zákona o verejnom obstarávaní, najmä na odsek 6, podľa ktorého zábezpeka prepadne v prospech verejného obstarávateľa a obstarávateľa, ak uchádzač odstúpi od svojej ponuky v lehote viazanosti ponúk alebo neposkytne súčinnosť alebo odmietne uzavrieť zmluvu alebo rámcovú dohodu podľa § 56 ods. 8 až 12 zákona o verejnom obstarávaní. V prípade, že sa verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ v uvedených prípadoch rozhodne opätovne vyhlásiť verejné obstarávanie, odporúčame zvážiť požiadavku na zloženie zábezpeky.

7980-5000/2018

Inštitút zábezpeky podľa § 46 zákona o verejnom obstarávaní, ktorým je možné zabezpečiť viazanosť ponuky je potrebné odlišovať od zmluvnej zábezpeky. Pravidlá uvoľnenia a vrátenia zábezpeky sú ustanovené v odseku 5 citovaného ustanovenia zákona. Podľa § 56 ods. 1 zákona o verejnom obstarávaní, uzavretá zmluva nesmie byť v rozpore so súťažnými podkladmi a s ponukou predloženou úspešným uchádzačom alebo uchádzačmi. Pri aplikácii tohto ustanovenia je podľa nášho názoru potrebné vychádzať z predpokladu, že verejný obstarávateľ/obstarávateľ zapracuje do zmluvy uzavretej na základe uskutočneného verejného obstarávania všetko to, čo bolo predmetom zadávania zákazky, ako aj to, čo bolo výsledkom takéhoto verejného obstarávania v reakcii na zverejnené podmienky zadávania zákazky a definovanie predmetu zákazky. V opačnom prípade nie je možné vylúčiť porušenie pravidiel a postupov ustanovených zákonom o verejnom obstarávaní pri zadávaní zákaziek, ktoré by v kontexte základných princípov verejného obstarávania mohlo mať za následok zásadný vplyv na výsledok uskutočneného verejného obstarávania.

Pravidlá pre zmenu zmluvy, rámcovej dohody alebo koncesnej zmluvy počas ich trvania sú upravené v § 18 zákona o verejnom obstarávaní. Úrad k problematike zmien zmluvy, rámcovej dohody a koncesnej zmluvy počas ich trvania vydal všeobecné metodické usmernenie č. 5-2017, ktoré je zverejnené na webovom sídle úradu <https://www.uvo.gov.sk/legislativametodika-dohlad/metodicke-usmernenia/vseobecne-metodicke-usmernenia-zakon-c-3432015-z-z--51e.html>.

Do pozornosti Vám dávame aj analýzu rozhodnutia Rady týkajúceho sa zmluvnej zábezpeky, ktorú úrad zverejnil na svojom webovom sídle <https://www.uvo.gov.sk/vsetkytemy-4e3.html?id=299>.

6931-5000/2018

Podľa § 56 ods. 1 zákona o verejnom obstarávaní uzavretá zmluva, rámcová dohoda alebo koncesná zmluva nesmie byť v rozpore so súťažnými podkladmi alebo koncesnou dokumentáciou a s ponukou

predloženou úspešným uchádzačom alebo uchádzačmi. Vzhľadom na vyššie uvedené zákon o verejnom obstarávaní neumožňuje v súvislosti s úkonom uzavretia zmluvy pristúpiť k zmene pôvodných podmienok zadávania zákazky obsiahnutých v súťažných podkladoch (ponuke uchádzača), vrátane návrhu zmluvných podmienok plnenia.

Podmienky, za ktorých je možné zmeniť zmluvu, rámcovú dohodu alebo koncesnú zmluvu počas ich trvania bez nového verejného obstarávania, sú uvedené v § 18 zákona o verejnom obstarávaní.

Základným pravidlom úpravy zmeny zmluvy je, že verejný obstarávateľ nesmie umožniť podstatnú zmenu zmluvy, ktorá je výsledkom verejného obstarávania po dobu jej trvania bez uskutočnenia nového verejného obstarávania. Prípustné sú teda len nepodstatné zmeny a taktiež zmeny, ktoré by inak bolo možné považovať za podstatné, zákon ich však explicitne uvádza ako osobitné dôvody (výnimky) z povinnosti uskutočniť nové verejné obstarávanie. Zároveň platí, že akákoľvek iná zmena zmluvy, než je zmena podľa § 18 zákona o verejnom obstarávaní je dôvodom na uplatnenie nového postupu verejného obstarávania. Upozorňujeme, že každú zmenu zmluvy treba vyhodnocovať vo väzbe na obsah zmluvných záväzkov konkrétnej zmluvy. Účelom pravidla zákazu zmeny charakteru zmluvy, resp. podstatnej zmeny zmluvy je nenarušenie základných princípov verejného obstarávania, najmä princípu rovnakého zaobchádzania, princípu nediskriminácie hospodárskych subjektov, princípu transparentnosti. Pravidlá zmeny zmluvy zohľadňujú takisto princíp proporcionality a princíp hospodárnosti a efektívnosti. Prípadné zmeny zmluvy preto nesmú narušovať hospodársku súťaž napríklad bezdôvodným zvýhodnením alebo znevýhodnením určitých hospodárskych subjektov; zmenou zmluvy by tiež nemalo dochádzať k zmene podmienok pôvodne realizovaného verejného obstarávania takým spôsobom, ktorý by mal napríklad vplyv na rozhodovanie hospodárskych subjektov ohľadne účasti vo verejnom obstarávaní alebo by v dôsledku prijatia takejto zmeny nebolo vylúčené prijať inú ponuku ako pôvodne prijatú ponuku.

15442-5000/2017

Z hľadiska aplikácie zákona o verejnom obstarávaní je uzavretím zmluvy s úspešným uchádzačom proces zadávania zákazky, resp. výber zmluvného partnera ukončený. V praxi to znamená, že v prípade, ak z nejakého dôvodu dôjde k predčasnému ukončeniu zmluvy, či už zo strany dodávateľa, alebo zo strany verejného obstarávateľa alebo obstarávateľa, a verejnému obstarávateľovi alebo obstarávateľovi pretrváva potreba poskytnutia predmetného plnenia, je potrebné na tento predmet zákazky uskutočniť nové verejné obstarávanie.

5. Má verejný obstarávateľ povinnosť uzavrieť zmluvu?

Výsledkom procesu verejného obstarávania je **výber úspešného uchádzača**, ktorý sa podpísaním zmluvy alebo rámcovej dohody alebo koncesnej zmluvy (ďalej len „zmluva“) stane dodávateľom predmetu zákazky. Okamihom doručenia výsledku vyhodnotenia ponúk neúspešným uchádzačom a úspešnému uchádzačovi, ktorému je oznámené prijatie jeho ponuky, **vzniká verejnému obstarávateľovi** a obstarávateľovi **povinnosť uzavrieť zmluvu** v súlade s § 56 zákona o VO.

Uzavretá zmluva musí byť v súlade so súťažnými podkladmi a s ponukou predloženou úspešným uchádzačom. V praxi to znamená, že **predmet zmluvy musí byť v súlade s predmetom zákazky** uvedeným v súťažných podkladoch, dodatočne nie je možné znížiť alebo zvýšiť rozsah predmetu zákazky ani zmeniť obchodné podmienky a zároveň musí byť v zmluve **uvedené kritérium**, na základe ktorého sa stal uchádzač úspešným uchádzačom. Zmluva musí byť podpísaná oprávnenými osobami pri dodržaní lehôt uvedených v § 56 zákona o VO.

Jednou z noviel zákona o VO bola vypustená povinnosť uzavretia zmluvy v lehote viazanosti ponúk, avšak význam lehoty viazanosti ponúk spočíva v jasnom stanovení obdobia, počas ktorého sú uchádzači svojou ponukou viazaní, aby si mohli plánovať využitie svojich kapacít a zdrojov. Po uplynutí viazanosti ponúk je stále možné uzavrieť zmluvu s úspešným uchádzačom v prípade jeho súhlasu napriek tomu, že už nie je svojou ponukou viazaný.

6. Správne delikty vo verejnom obstarávaní

Úrad pre verejné obstarávanie v rámci vykonávania dohľadu nad dodržiavaním povinností verejného obstarávateľa, obstarávateľa a osoby podľa § 8, ukladá pokuty za správne delikty podľa § 182 ods. 1 a ods. 2 zákona o VO. Úrad pre verejné obstarávanie ukladá pokuty aj uchádzačovi, záujemcovi alebo hospodárskemu subjektu podľa § 182 ods. 3.

Do pozornosti dávame pokuty uvedené v § 182 ods. 1 písm. a), d) a podľa § 182 ods. 2 písm. d) zákona o VO, ktoré priamo súvisia s uzavretím zmluvy.

§ 182 Správne delikty

(1) Úrad uloží verejnému obstarávateľovi alebo obstarávateľovi pokutu vo výške

a) 5% zmluvnej ceny, ak sa vyhol povinnosti uzavrieť zmluvu, koncesnú zmluvu alebo rámcovú dohodu podľa tohto zákona, spôsobom alebo postupom ustanoveným týmto zákonom,

d) 5 % zmluvnej ceny, ak uzavrel zmluvu, koncesnú zmluvu alebo rámcovú dohodu napriek zákazu podľa § 11.

(2) Úrad uloží verejnému obstarávateľovi alebo obstarávateľovi pokutu od 500 eur do 30 000 eur, ak

d) zmenil zmluvu, rámcovú dohodu alebo koncesnú zmluvu počas jej trvania v rozpore s týmto zákonom.